

מבחן כפול

היא עומדת במבחן כפול - מבחן חשיפת היקף תופעת רצח נשים ע"י בני-זוגן ומניעתה ומבחן הטיפול והאכיפה < החקירה מורכבת ורגישה, וניתנת הדעת גם לנגישות כללי-נשק ולהפרת צווי בית-משפט < הקורבנות עצמן מעודכנות בשלבים השונים של הליך החקירה ושל ההליך המשפטי < על טיפול המשטרה באלימות נגד נשים

» סגן-ניצב עו"ד מאיר-דב ברקוביץ' (ברקו) <

ר' מדור נפגעי עבירה, אגף חקירות ומודיעין, משטרת-ישראל

עבירות אלה, ונלמדים ההיבטים המשפטיים והרגשיים המיוחדים. מערך זה כולל כיום גם דוברי שפות שונות, ביניהן ערבית, רוסית ואמהרית, על מנת להיות נגישים גם למי שהעברית איננה שגורה בפיו. מדור זה, שנקרא כיום מדור נפגעי עבירה, וכך גם מערך חוקרי האלמ"ב בתחנות המשטרה, הופקדו בהמשך גם על תחום עבירות המין, על תחום חקירת בעלי מוגבלויות ועל תחום חסרי הישע הבגירים. בהמשך, כחלק מיישום חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001, הופקדו המדור וחוקרי האלמ"ב גם על כלל ההיבטים הקשורים בזכויות נפגעי עבירה.

מערכת מנ"ע

בשנת 2002 מונו קציני נפגעי עבירות מחוזיים, ובשנת 2009 תוקנו ע"י השר לביטחון הפנים, באישור ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת, מכוח חוק זכויות נפגעי עבירה (אחראים במשטרת-ישראל), התשס"ט, תקנות זכויות נפגעי עבירה, אשר הסדירו את מינוי ר' מדור נפגעי עבירה וכן את מינוי קציני נפגעי העבירה המחוזיים, את הכשרתם, את תפקידם ואת אופן פעולתם. במסגרת יישום חוק זכויות נפגעי עבירה, פותחה במשטרת-ישראל מערכת נפגעי עבירה (מנ"ע), המאפשרת לנפגעי עבירה להתעדכן בשלבים השונים של ההליך החקירתי והמשפטי, אשר מתקיים בעקבות

ארבע-עשרה נשים נבחרו להדליק השנה את המשואות בטקס הממלכתי ביום העצמאות, שנושאו העיקרי היה "זמן נשים - הישגים ואתגרים". האישה הנוספת, החמש-עשרה במספר, שלא הייתה ביניהן, ייצגה, אולי בהיעדרה, את חמש-עשרה הנשים, שנרצחו בשנה החולפת על-ידי בני-זוגן, בלי שזכו להמשיך ולתרום את תרומתן לחברה ולמדינה. מבחנה של משטרת-ישראל הוא מבחן כפול - מבחן החשיפה של היקף התופעה ומניעתה ומבחן הטיפול והאכיפה במה שכבר נגלה. כיום, אין עוד ספק, שעל מנת לעמוד במבחן כפול זה, נדרש שילוב זרועות כלל מערכת, בין גורמי הטיפול והאכיפה הממשלתיים וביניהם לבין ארגונים וגורמים שונים בקהילה. כפועל יוצא מיישום החוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, הוקם בשנת 1996, במטה הארצי באגף החקירות דאז, וכיום - חטיבת החקירות באגף החקירות והמודיעין, מדור ייעודי, שנדרש לגבש נהלים מתאימים, ולקדם את מקצועיות הטיפול בתחום זה. בהמשך, בשנת 1999, החל לפעול במשטרת-ישראל מערך ייחודי של חוקרים, אשר הוכשרו לטיפול בעבירות אלימות במשפחה (אלמ"ב) בכל תחנות המשטרה. חוקרים אלה נדרשו, ונדרשים גם כיום, לעמוד בדרישות סף אישיות גבוהות מן הרגיל, ולעבור הסמכה מיוחדת, שבמסגרתה נרכשים כלים מקצועיים לחקירת

לכל מספר יש שם

רצח - בשנת 2009 נרצחו בישראל שמונה נשים על-ידי בני-זוגן. בשנת 2010, נרצחו שמונה-עשרה נשים. בשנת 2011 נרצחו גם כן שמונה-עשרה נשים, אך בשנת 2012 עלה מספרן לשלוש-עשרה. בשנת 2013 נרצחו חמש-עשרה נשים על-ידי בני-זוגן.

כתבי אישום - בשנת 2009 הוגשו 6,017 כתבי אישום בגין אלימות נגד נשים. בשנת 2010 הוגשו 5,859 כתבי אישום בגין עבירה זו, בשנת 2011 - 5,600 כתבי אישום, בשנת 2012 - 5,368 ובשנת 2013 - הוגשו 4,522 כתבי אישום.

אילוסטרציה

הדין, וכן מתן הנחיות מגבילות על סגירת תיקים מסוג זה, ועל הגשת כתבי אישום מהירים לצורך מיצוי הדין. במצבי הסיכון החמורים, בד בבד עם ביצוע כל הפעולות הנדרשות לאיתור החשוד, מוצע למתלוננת להגיע למקלט לנשים מוכות, לשם הגנה מיידית על ביטחונה. הצעה זו אינה משפיעה על המאמצים לאתר את החשוד. בנוסף, מיידעים את המתלוננת על האפשרות העומדת לרשותה, להוציא באמצעות בית-המשפט צו הרחקה לחשוד.

עו"ס משטרה

כחלק מקידום המענה הטיפולי הנדרש, מופעל בשנים האחרונות בשש-עשרה תחנות משטרה, מיזם משותף למשטרה ולמשרד הרווחה - "עו"ס-משטרה", אשר במסגרתו מגיע עובד סוציאלי לתחנת משטרה פעמים אחדות בשבוע, על מנת לאפשר הפניה מיידית לגורם טיפולי. לפי דיווח גורמי הרווחה, הביא מיזם זה לגידול משמעותי במספר בני-זוג, שהגיעו לטיפול המשך במרכזי הטיפול בקהילה. בימים אלה נערכים משרד הרווחה ומשטרת-ישראל יחד עם תכנית "עיר ללא אלימות" במשרד לביטחון הפנים, להרחבה משמעותית של המיזם, במימון תכנית "עיר ללא אלימות" ובליווי מחקרי מתאים.

שיתוף הפעולה, שהתפתח בין המשטרה לרשויות הטיפול ולגורמי הקהילה, מאפשר לתת אמון ברשויות אלה, להפנות אליהן את כל מי שזקוק לכך, ולהביא לידיעתן את כל אותם מקרים, שבדיעבד יאמר עליהם ש"הכתובת הייתה על הקיר".

תלונתם, בהתאם לזכותם למידע עפ"י חוק זכויות נפגעי עבירה. מערכת זו מתעדכנת במידע ממערכות המשטרה, הפרקליטות ושירות כתי-הסוהר, והמענה ניתן בה באמצעות קוד וסיסמה אישיים הניתנים לנפגעים, ובמקרים מסוימים - גם ע"י מוקד אנושי, הפועל במדור נפגעי עבירה.

חקירה רגישה

חקירת אירוע אלימות בין-בני-זוג היא חקירה מורכבת ורגישה, המטילה אחריות רבה על כתפי החוקר וקצין החקירות. הם נדרשים בהתאם לחוק, להפעיל סמכויות אכיפה במידתיות הנדרשת בלבד, כאשר על רצף המציאות, שאותה הם צריכים להעריך, נמצאים, מן הצד האחד, אפשרות לסכסוך חולף, שטיפול מתאים יחזירו למסלול החיים התקין, ומהצד הנגדי - החשש מאירוע, שיסלים עד כדי רצח. כל זאת, כאשר לא ניתן להתעלם גם מתופעות של שימוש בתלוננת מסוג זה, ככלי במאבק המתנהל במסגרת סכסוך גירושין. על מנת לסייע לחוקרי אלימות במשפחה, פותח כלי להערכת מסוכנות, כלי תומך החלטה, שיש בו כדי לסייע בקבלת החלטה על שחרור, על מעצר או על שחרור בתנאים. כדי למנוע סכנה מיידית, ניתנת תמיד הדעת גם לנגישות לכלי-נשק ולהפרת צווי הגנה וצווי הטרדה מאיימת, לרצידיביזם ולכל נסיבה מחמירה אחרת, המחייבים טיפול תקין, מייד ונחוש. כל זאת, תוך מיצוי הסמכויות המוקנות למשטרה, לרבות איתור החשוד ומעצרו (במקרים שבהם עולה, כי נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה), הגשת כתבי אישום לצורך מיצוי